

ב' בטבת, תשע"ח
20 בדצמבר, 2017

דיווח שנתי על יישום חוק האריזות בשנת 2015 לפי סעיף 55 לחוק להסדרת הטיפול באריזות, התשע"א-2011

עיקרי הדברים :

החוק להסדרת הטיפול באריזות, התשע"א-2011 (להלן: "החוק" או "חוק האריזות") נכנס לתוקפו בראשון למרץ, 2011¹.

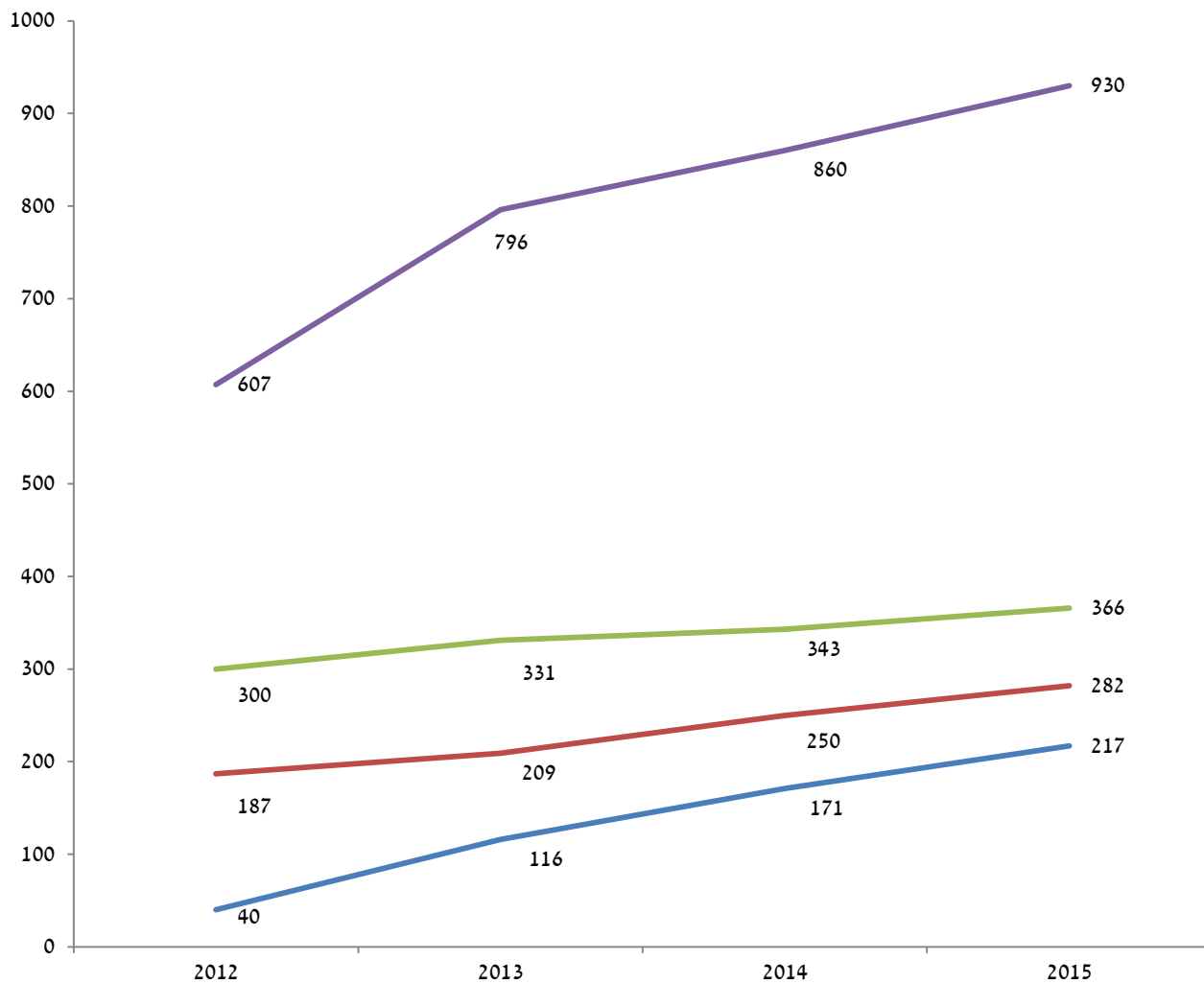
לשנת 2015 הגוף המוכר לאריזות עמד ביעד המחזור הכולל. היעד שהושג בפועל עמד על 77% לעומת יעד המחזור הכולל בחוק אשר הנו 60%.

להלן דגשים ואתגרים ביישום החוק:

- במסגרת יישום החוק, ניתנה הכרה ביום 1.12.2011 לחברת ת.מ.י.ר - תאגיד מחזור יצרנים בישראל בע"מ (חברה לתועלת הציבור) (להלן "ת.מ.י.ר") לפעול כגוף מוכר האחראי לקיום חובות יצרנים ויבואנים, תקופת ההכרה היא לחמש שנים. ב-1 בדצמבר 2016, אישר מנהל האריזות לחברת ת.מ.י.ר תקופת הכרה נוספת עד לשנת 2021. נכון לכתיבת דוח זה, המשרד נמצא בהליכים אל מול 3 חברות אשר הגישו בקשה להכרה כגוף מוכר.
- נכון לסוף שנת 2015 כ-930 יצרנים ויבואנים הקשורים עם הגוף המוכר דיווחו על משקל אריזות של מוצרים ארוזים ואריזות שירות ששווקו בישראל בהיקף של 366 אלף טונות. משקל האריזות בישראל מוערך בכ-800 אלף טונות² הווה אומר שכ-46% ממשקל האריזות המוערך מדווח לגוף המוכר ונגבים בגינם דמי טיפול. המשרד פועל לאכוף את החוק על היצרנים והיבואנים שטרם התקשרו (ראה פירוט בעמ' 15).
- מתוך 294 אלף טונות שדווח כמוחזר לשנת 2015 על ידי הגוף המוכר, מנהל האריזות הכיר במחזור של כ-282 אלף טונות המהווים 77% מסך הכמות המשווקת המדווחת, עליה של 6% בהשוואה לשנה הקודמת. יעד המחזור בחוק הנו 60%.
- נכון לסוף שנת 2015, 217 רשויות מקומיות היו חתומות בהסכם התקשרות עם הגוף המוכר, מתוך 257 רשויות מקומיות. ב-65 רשויות שבחרו הסדר הפרדה לפח כתום נפרסה תשתית של פחים כתומים עד לסוף 2015 לכ-681 אלף ממשקי הבית. 136 רשויות מקומיות מיישמות הסדר הפרדה של זרמים ייעודיים ו-16 רשויות מקומיות בחרו הסדר הפרדה לזרם הפריק ביולוגי. בתנאי ההכרה שניתנו לחברת ת.מ.י.ר עם חידוש תקופת ההכרה, קבע המנהל כי עד אמצע שנת 2020 תיפרש תשתית של פחים כתומים לכ-75% ממשקי הבית בישראל. נכון לפרסום הדוח, כמיליון משקי בית מפרידים במקור אריזות לפח הכתום.
- מחזור פסולת אריזות זכוכית נעשית על פי תכנית לאיסוף זכוכית כפי שנקבעה על ידי המשרד להגנת הסביבה וזאת עד לבחינת הנושא וקביעת אופן הפעולה לתיקון יעדי הטיפול בזכוכית או קביעת דרכי פעולה אחרות (ראה פרוט בעמוד 4).

¹ חוק האריזות הוחל בתחומי יהודה ושומרון בתאריך, 29.9.2014 לפי תקנון המועצות המקומיות (תיקון מס' 210) (יהודה ושומרון) התשע"ה-2014
² ממשקל האריזות המוערך בישראל נע בין 700-900 אלפי טון

להלן ריכוז הפרמטרים הנוגעים ליישום חוק האריזות לשנים 2012 עד 2015

- מספר רשויות מקומיות שהתקשרו עם ת.מ.י.
- מיחזור מוכר של פסולת אריזות (באלפי טון)
- משקל האריזות השנתי ששווק בישראל ודווח על ידי יצרנים ויבואנים הקשורים בהסכם עם ת.מ.י. (באלפי טון)
- מספר יצרנים ויבואנים הקשורים בהסכם התקשרות עם ת.מ.י.

עמידה ביעדי המחזור לשנת 2015 של הגוף המוכר, תאגיד ת.מ.י.ר.

בהתאם לדוח השנתי המבוקר ובכפוף להסתייגויות כפי שיפורטו להלן, הגוף המוכר ת.מ.י.ר. עמד ביעד המחזור הכולל לשנת 2015, עבור היצרנים ויבואנים שהתקשרו עמו, וכן ביעדי המחזור לפי סוג חומר³.
 להלן טבלת עמידה ביעדי החוק של הגוף המוכר- ת.מ.י.ר.

שיעור המחזור מסך משקל האריזות המוערך בישראל	חישוב יעד המחזור הכולל	חישוב יעדי המחזור לסוג חומר					נתוני המשקל בטונות
		זכוכית (*)	פלסטיק	עץ	מתכת	נייר וקרטון	
	277,849	1,477	36,634	15,405	12,384	214,674	דיווח על מחזור
	740		145			595	דיווח על יצוא
	12,591						דיווח על השבה (עבור יעד המחזור הכולל בלבד)- מפסולת אחרת
	293,905	1,477	36,779	15,405	12,384	215,269	סה"כ דיווח על טיפול בפסולת האריזות
	(11,861)	(1,385)	(5,350)	(5,126)	-	-	לא הוכר כמחזור מוכר
282,044	282,044	92	31,429	10,279	12,384	215,269	מחזור מוכר של פסולת אריזות (טון)
	364,826	19,501	127,499	5,861	22,661	189,304	משקל אריזות משווק ומדווח על ידי יצרנים ויבואנים הקשורים עם ת.מ.י.ר. (טון)
	814						אריזות מורכבות
800,000	365,640	19,501	127,499	5,861	22,661	189,304	סה"כ משקל משווק מדווח (טונה)
35%	77.1%	0.5%	24.6%	175.4%	54.6%	113.7%**	שיעור מחזור בפועל לשנת 2015 של תאגיד ת.מ.י.ר.
	60%	60%	22.5%	15%	50%	60%	יעד מחזור בחוק לשנת 2015

(*) בהתאם להסכם בין המשרד לגוף המוכר, יעד המחזור לזכוכית נמדד בהתאם לעמידה בתכנית הפריסה הארצית של מכלי האצירה הייעודיים לזכוכית.

(**) שיעור המחזור הגבוה לסוג חומר זה מושג מאחר שגוף מוכר המתקשר עם רשויות מקומית ובתי עסק מחויב לאיסוף

³ לעניין אריזות זכוכית ראו פירוט בהמשך המסמך.

וטיפול בכלל פסולת האריזות הנמצאת בתחומם ללא קשר למספר היצרנים והיבואנים הקשורים עמו בהסכם. לאור זאת, אחוז המחזור בפועל של נייר/קרטון עלה על 100% כלומר המשקל המטופל עולה על המשקל המשווק שדווח.

דגשים לעניין מחזור מוכר ויעדי המחזור לפי סוג חומר לשנת 2015

הגוף המוכר עמד ביעד מחזור כולל של 77%, היעד בחוק הוא 60%. השגת יעד המחזור הכולל נשענת בעיקר על מחזור פסולת אריזות מסוג חומר נייר או קרטון.

א. המנהל רשאי להכיר במשקל פסולת אריזות שיוצאה כפסולת אריזות שבוצע לגביה מחזור מוכר עד לשיעור של 20% מיעדי המחזור לפי סוג חומר, לכל סוג חומר. בדיווח לשנת 2015 הגוף המוכר לא חרג ממגבלת היצוא, היקף היצוא עמד על כחצי אחוז מיעד המחזור לכל סוג חומר.

הסיווג בדיווח בין יצוא פסולת לבין מחזור הנו בהתאם למדיניות המשרד נכון לשנת 2015. לפיה מפעל מחזור מוגדר כמפעל המורשה על פי כל דין, לכל הפחות בעל רישיון עסק בתוקף עם תנאים מתאימים ובו נעשית כל פעולה של עיבוד החל מעיבוד ראשוני בין אם ייצר חומר גלם ובין אם החל את תהליך העיבוד של הפסולת. יש לציין שהמשרד בוחן בימים אלו את עדכון ההגדרות למחזור מוכר לכל זרמי הפסולת.

ב. על פי החוק, אם ביצע יצרן או יבואן השבה מוכרת של פסולת אריזות, יראו את שיעור פסולת האריזות שלגביו ביצע השבה כאמור כאילו בוצע לגביו מחזור מוכר לעניין יעד המחזור הכולל, וזאת עד לשיעור של 10% מסך משקל האריזות החד פעמיות של כלל המוצרים שמכר היצרן או היבואן באותה שנה. בשנת 2015 בוצעה השבה מוכרת ל-RDF של 12,591 טון מפסולת אריזות שהם כ-3.5% מסך משקל האריזות המשווקות שדווחו.

ג. **זכוכית:** עם תחילת יישומו של החוק בישראל נמצא כי כמות אריזות הזכוכית הינה קטנה ואינה מאפשרת איסוף יעיל של אריזות אלו, הן בשל מיעוט צריכת אריזות אלו בהשוואה לאירופה והן בשל החרגה מחוק זה של מכלי המשקה מזכוכית עליהם חל חוק הפיקדון.

לגבי התוכנית הייחודית לאריזות זכוכית אותה קבע המשרד להגנת הסביבה – ראו דיווח לכנסת לשנים 2013-2014 לפיה נקבע יעד מחזור של 22%.

בהתאם לתוכנית בשנת 2015 הורחבה הפרישה של מכלי אצירה סגולים לזכוכית ב - 594 מכלים.

נכון ליום כתיבת דוח זה, פזורים מעל 4,000 מכלי אצירה סגולים לזכוכית כאשר עד לסוף 2018 יעמוד מספר מכלי האצירה הסגולים על כ 5,100 מכלים.

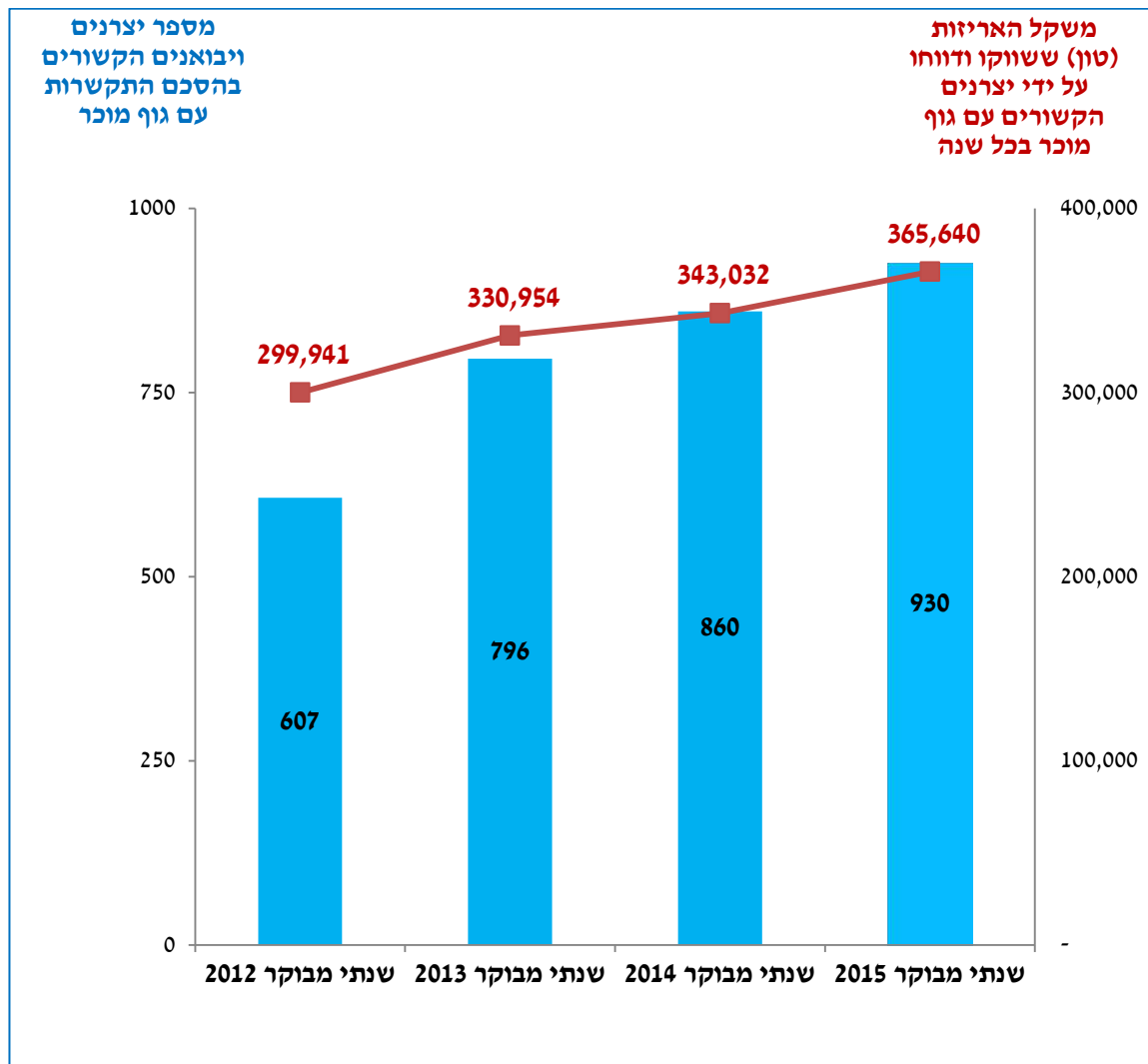
המשרד בעיצומה של עבודה בנושא שוק הזכוכית לרבות בחינת יעד מחזור מתאים לסוג חומר זה הן בחוק הפיקדון והן בחוק האריזות ופתרונות מחזור בארץ.

תמצית נתונים : אריזות ופסולת אריזות

להלן תמצית נתונים בהתבסס, בין היתר, על הדיווחים השנתיים המבוקרים של הגוף המוכר ת.מ.י.ר למנהל האריזות במשרד להגנת הסביבה.

יצרנים ויבואנים : היקף התקשרויות ומשקל אריזות ששווקו מדווח

משקל האריזות ששווקו בישראל לשנת 2015 על ידי יצרנים ויבואנים הקשורים עם גוף מוכר מסתכם לסכום של 365,640 טונות, שהוא גידול בשיעור של 6.6% ביחס לשנת 2014, בהתאם לפירוט הבא:

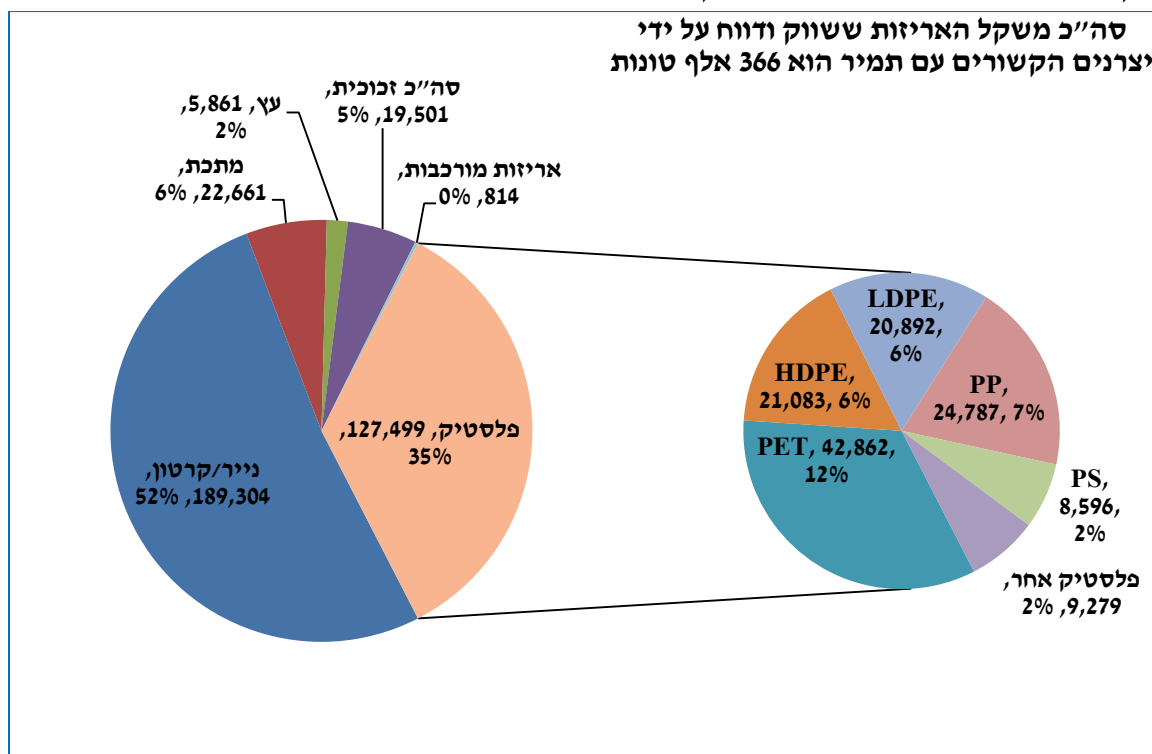

להלן פירוט מספר היצרנים שהתקשרו ומשקל האריזות שדווח על ידם במהלך שנת 2015 לעומת השנה הקודמת:

שנת פעילות	תוספת שנתית נטו של יצרנים שחתמו על הסכם התקשרות עם הגוף המוכר	תוספת למשקל האריזות השנתית המשוקת והמדווחת באלפי טונות
2011	185	172
2012	422	128
2013	189	31
2014	64	12
2015	70	*23

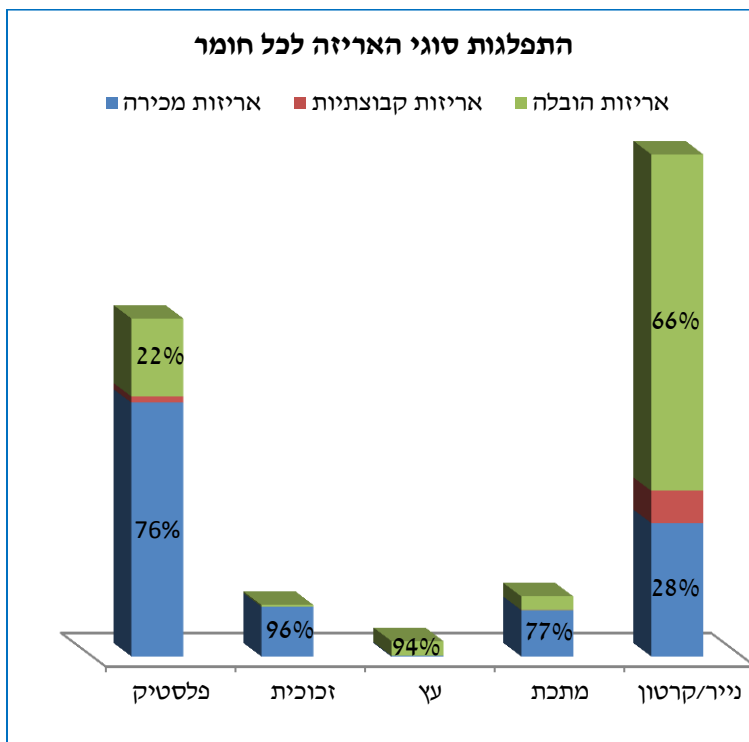
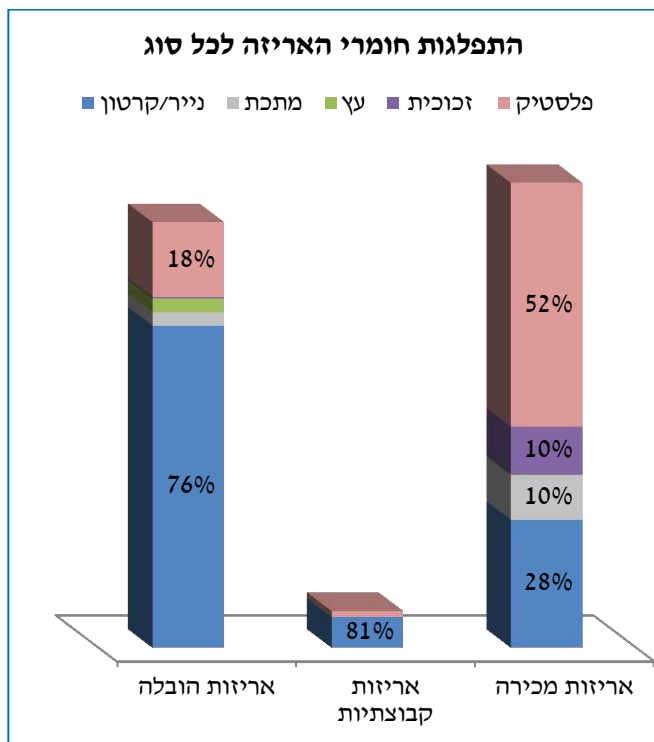
*בשנת 2015, התוספת השנתית של משקל האריזות המדווח עבור התקשרויות חדשות של יצרנים ויבואנים עם גוף מוכר עומדת על 12 אלף טונות. 11 אלף טונות היא תוספת משקלית שדווחה על ידי היצרנים שהתקשרו בהסכם עם הגוף המוכר לפני שנת 2015.

גרף התפלגות האריזות ששווקו לפי חומרים:

בשנת 2015 אריזות נייר וקרטון היוו כ-52% מסך כמות האריזות המדווחת. אריזות פלסטיק היוו כ-35% מסך הכמות המדווחת כאשר אריזות PET מהוות כ-34% מכמות אריזות הפלסטיק המדווחת.

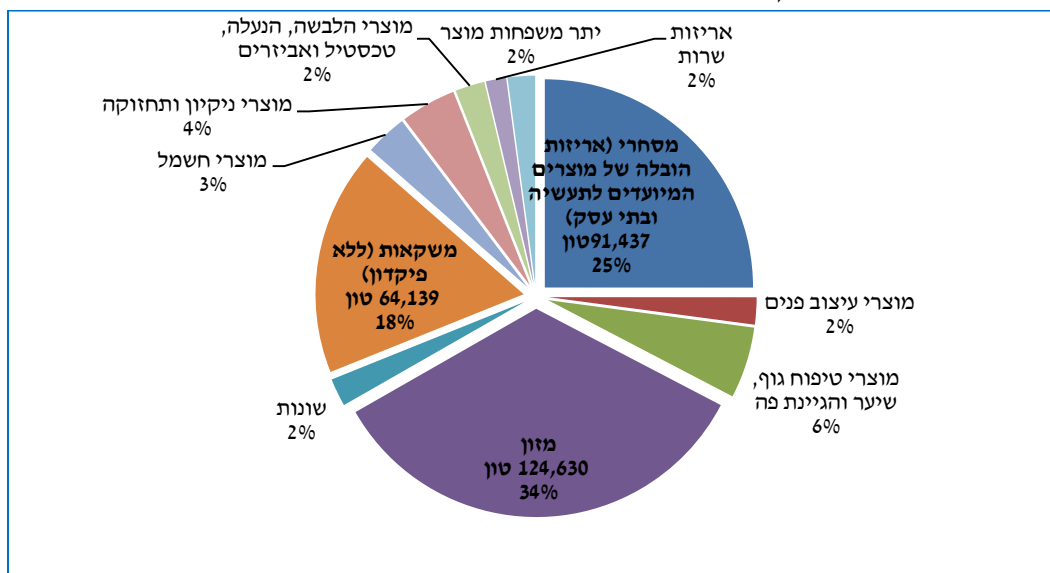
סך משקל האריזות המדווח על ידי היצרנים והיבואנים הקשורים עם הגוף המוכר מהווה כ-46% ממשקל האריזות המוערך בישראל.

מתוך 366 אלף טונות אריזות ששווקו על ידי היצרנים הקשורים עם ת.מ.י.ר, 50% הן אריזות מכירה, 46% הן אריזות הובלה ורק 4% מהאריזות דווחו כאריזות קבוצתיות. 168 אלף טונות הן אריזות הובלה כאשר 76% מהן הם אריזות מסוג חומר קרטון ו- 18% מסוג חומר פלסטיק. מחצית מאריזות המכירה הן מפלסטיק.

מרבית אריזות הזכוכית, הפלסטיק והמתכת הן אריזות מכירה. מרבית אריזות העץ (משטחי עץ) הן אריזות הובלה.

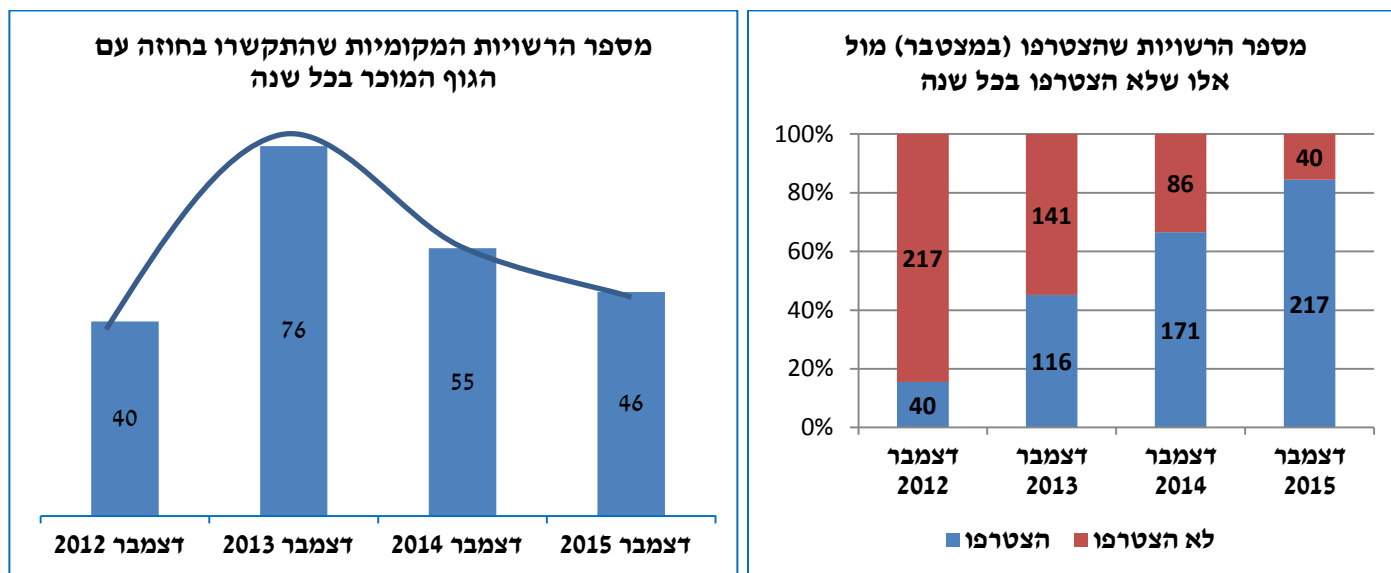
גרף התפלגות האריזות ששווקו לפי משפחות מוצר :

עיקר האריזות ששווקו ודווחו על ידי היצרנים והיבואנים החתומים עם הגוף המוכר מתחום המזון, המשקאות והמסחרי וכולל בעיקר פסולת אריזות מנייר או קרטון ופלסטיק.

אחראים לפינוי פסולת (רשויות מקומיות):

עד **דצמבר 2015** התקשרו בהסכם התקשרות עם הגוף המוכר 217 רשויות מקומיות מתוך 257 רשויות. נכון למועד כתיבת דוח זה כ-239 רשויות חתומות בהסכם התקשרות עם הגוף המוכר והן עומדות כיום בפני חידוש ההסכמים בעקבות הארכת תקופת ההכרה שניתנה לת.מ.י.ר..

הסדרי הפרדה שנקבעו ב-217 רשויות שחתמו עד סוף 2015 עם הגוף המוכר נחלקות להלן: 67 רשויות קבעו הסדר הפרדה לפח כתום ובהן מתגוררים כ-3.8 מיליון תושבים; 132 מועצות אזוריות ומועצות מקומיות קבעו הסדר הפרדה לזרמים ייעודיים ובהן מתגוררים כ-1.1 מיליון תושבים; 18 רשויות מקומיות קבעו הסדר הפרדה לשני זרמים ובהן מתגוררים כ-1.1 מיליון תושבים.

מכלי אצירה כתומים עבור פסולת האריזות נפרסים ברשויות מקומיות, אשר בחרו ליישם בשטחן הסדר זה, באופן הדרגתי. להלן פירוט מספר מכלי האצירה הכתומים שהוצבו בבתי ומספר משקי הבית אותם הם משרתים:

שנה	סה"כ משקי בית	סך מכלי אצירה כתומים-באלפים (במונחי פח 360 ליטר)
דצמבר 2013	97 אלף	11
דצמבר 2014	398 אלף	44
דצמבר 2015	681 אלף	74
דצמבר 2016	800 אלף	95

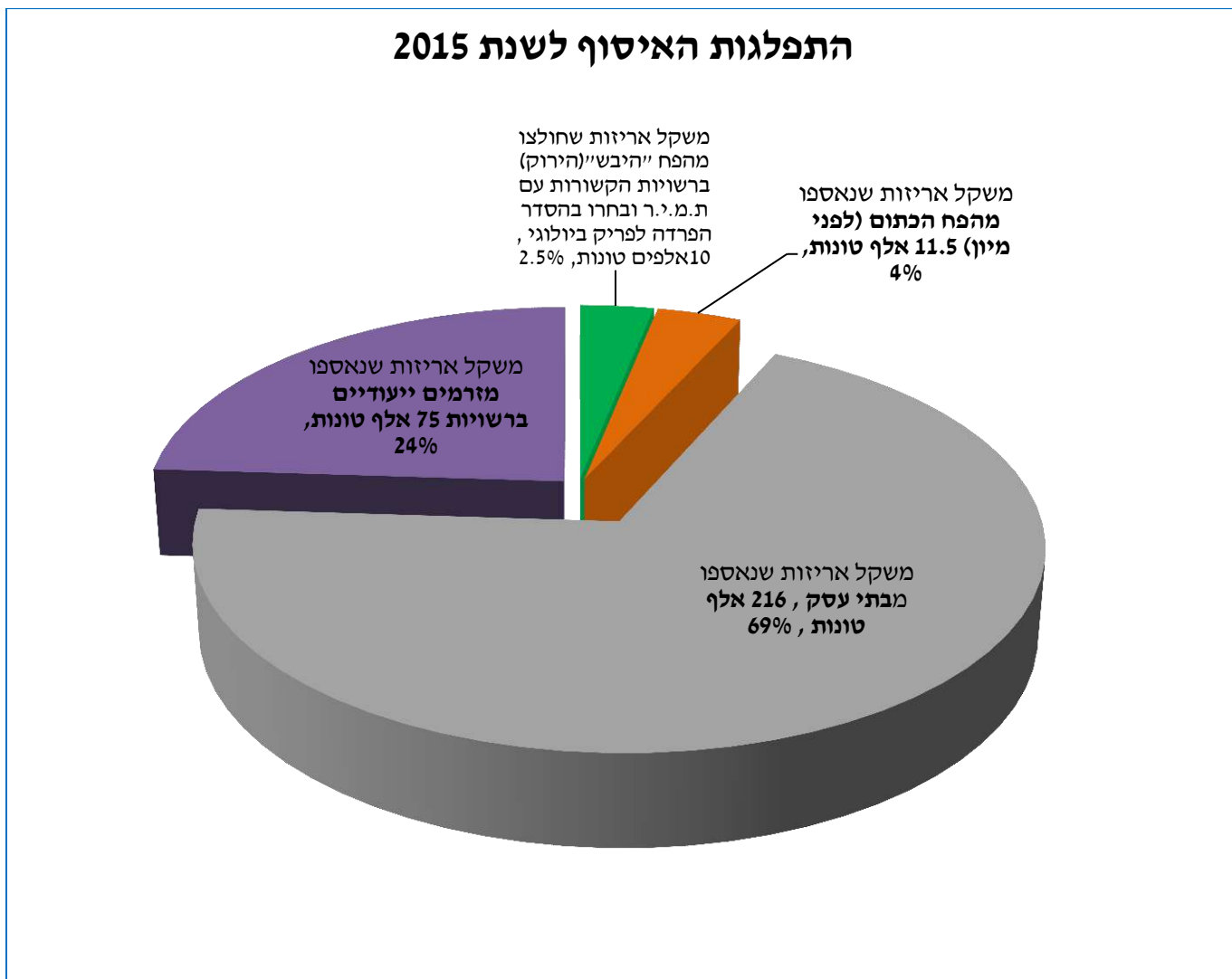
מתוך 217 רשויות החתומות בהסכם התקשרות עם הגוף המוכר לשנת 2015, 62 רשויות הן רשויות בני מייעוטים ומהוות אחוז התקשרות **ממגזר זה** של יותר מ-70%.

מכלל הרשויות החתומות - 67 רשויות בחרו הסדר הפרדה לאריזות (פחים כתומים), מתוכן רק רשות ערבית אחת בחרה בהסדר זה.

נכון לימים אלו 18 רשויות טרם חתמו על הסכם התקשרות עם חברת ת.מ.י.ר. :
 12 מתוכן הן רשויות מהמגזר הערבי בדירוג חברתי כלכלי של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן "דירוג למ"י") משנת 2013 של 1-3 .
 שש רשויות מהמגזר היהודי ובהן ארבע ערים – עכו דרוג למ"י 4, נהריה 6, בני ברק 2 וביתר עלית 1 שתי מועצות מקומיות- יבנאל בדרוג למ"י 3 והר אדר בדרוג למ"י 9 .

איסוף ומיון:

בשנת 2015 נאספו 216 אלף טונות פסולת אריזות מבתי עסק, 75 אלף טונות מזרמים ייעודיים ברשויות המקומיות ו- 11.5 אלף טונות פסולת אריזות מהפחים הכתום לפני. ברשויות אשר בחרו בהסדר הפרדה לשני זרמים (פח חום לפריק ביולוגי ופח ירוק למרכיבים יבשים) והנדרשות להעביר למיון בתחנות מעבר את הפח ה"יבש" (הירוק) לצורך חילוץ חומרים חולצו מתוך 380 אלף טונות פסולת "יבשה" 2.5% חומרי אריזות המסתכמים לכ- 10 אלפים טונות.

תמצית פעולות אכיפה לשנת 2015

יצרנים ויבואנים

להלן טבלה המרכזת פעולות בגין הליכי אכיפה :

מספר הודעות על כוונת חיוב שנשלחו בשנת 2015 בגין הליכי אכיפה שהחלו בשנים קודמות בגין אי התקשרות עם גוף מוכר	מספר הודעות תשלום שנשלחו	יצרנים ויבואנים הודיעו כי אינם "יצרן" או "יבואן" כהגדרתם בחוק או הודיעו כי הם יצרנים או יבואנים בעלי משקל אריזות מזערי	מספר יצרנים ויבואנים שתקנו את ההפרה	הליכי אכיפה פתוחים
19	10	2	6	1

מספר הליכי אכיפה שהחלו בשנת 2015 נגד יצרנים ויבואנים שטרם התקשרו עם גוף מוכר – הודעות על כוונת חיוב	מתוכם – מספר הודעות תשלום שנשלחו	מספר יצרנים ויבואנים שהודיעו כי אינם "יצרן" או "יבואן" כהגדרתם בחוק או הודיעו כי הם יצרנים /יבואנים בעלי משקל אריזות מזערי	מספר יצרנים ויבואנים שתקנו את ההפרה
4	2	1	1

עיצומים כספיים להפרה זו הנם בסך 126,488 שקלים כל אחד, לאחר שהופחת סכום העיצום ב-20% בהתאם לתקנה 2(א)(1) לתקנות להסדרת הטיפול באריזות (הפחתה של סכום עיצום כספי ופריסת תשלומים), תשע"א-2011, בגין הפרה ראשונה בתוספת ריבית והצמדה.

רשויות מקומיות

בשנת 2015 נשלחו הודעות על כוונת חיוב ל-17 רשויות שטרם התקשרו עם גוף מוכר בסך כחצי מיליון שקלים כל אחת בהתאם לתכנית אכיפה שנקבעה. התכנית התבססה על פוטנציאל הזיהום הסביבתי מפסולת אריזות הנובע מהמדד הכלכלי-חברתי של כל רשות ו/או מגודלה. נכון לתאריך כתיבת דוח זה, 14 רשויות תיקנו את ההפרה ובוטל נגדן הליך האכיפה.

עם חתימת תיקון צו המועצות המקומיות באזור יהודה ושומרון החל מיום 29.9.14 חל החוק להסדרת הטיפול באריזות, התשע"א-2011, גם בתחומי ההתיישבות הישראלית באזור זה, בכך מוטלות חובות החוק גם על האחראים לפינוי פסולת, היצרנים, היבואנים והתושבים באזור יהודה ושומרון. אי לכך, בשנת 2015 התקיים יום עיון בנושא יישום חוק האריזות בהתיישבות הישראלית באי"ש בדומה למפגשים שנערכו עבור כל מחוז ומחוז עם כניסת החוק לתוקף.

רשמה : רואת חשבון רונית אברהמי